

СТД. 4

стр. 5

стр. 7

УЛУУСКА – БУ КҮННЭРГЭ

Улуус баһылыгын
отчуота саҕаланна

БИИР ДОЙДУЛААХПЫТ

Үлэ сага хайыхата
бичирэнгэ

СЫННЯЛАННА

Тагха ыйааба
(дынл олоххо буолбут түбэлтэ)

Тохсунньу 13 күнэ - Арассыыйа бэчээтин күнэ!

Ытыктабыллаах аабааччыларбыт, сурутааччыларбыт!

Энгийн уриа эрхэмжлэгээр
кажоншинд хүн, бичиг бэлгэдэл-
нэрт, үндэстнийнхний хэрэг-
дэлгэдэл Араасныг бэлгэдэл
хүрхүүр тунгавч-хүрхүүр эх-
дэлгэдэл

[illegible]

лардаах, куруук билим хайыаттардытын ойдоо сургуулар үчү катэгогориигаардаах уюма үчү бөлүрзэнигэрэ бөлүрзү көлө билимдиги сургуулар бөлүмүндөк булагат, билимни билим уюмса-стыбабытын кытта бөлүрз сай-дабыт, тиникте эрэттээкити. Хайыат эрэттээкитиң арасында-ларың ийүлүккү сыраталарың эиен ойдо үчү уюма сыйагыгытат. Ошун хайыат тыматтаа, бөлүрз тым курутат. Буу бү курук хайыаткытын кытта бөлүрз бөлү-лүк, катэ-бистетти, согуларарытын ытта тилер бөлүлүк, мийматата.

пууһуларга түрүүг дикт ытырарбын.
Бийиһи кэрүүк аһаҕастыбын!

[illegible]

βελτιωθούν, ώστε ευνοηθούν:

[illegible]

*Икүзүмдүн Сирүүчүсө,
«Сакчы»тун САТ генералынын
директору.*

ТЭТТИК СОНУННАР

Чурапчылар – Тарскай бирдигин кыайылыктахтара

Икки күн устата Чурапчыга, Николай Тарский кәри-
зһизгәр көгүл тустууга орошпүбүлүккө бинердүүлүгүн
уонга хамалданган бастыяр иһини чомпүйүгүттөт ыгыт-
дан түмүктэһинэ. Бу чомпүйүгүткө Чурапчы чыһини 37
бөбөс чомүккөттө. Ол курдук, Европа чомпүйүгүтүн
икки тогүлүккө призёра Эдуард Григорьев, Арассыйа
чомпүйүгүтэ Егор Пономарев, Арассыйагы устулдуоннуга
ооннууларын кылыһылаага Константин Капринюк,
Д.Г. Миндашвили датылан Бүтүн Арассыйабатыгы тур-
нирга бастаабыт Никита Софронков баслар. Эдэрдэргэ
ороспүбүлүккө сүүмүрдөмүт хамалдатын чигэ-
нүрө: Дархан Игнатьев, Артем Слепцов, Олег Фокин
уо.д.а. Уолаттар иһинит бары да чыгытхай хагыһынылары
кордордүлөр иһинит хамалданаларыгар 5 кыһыл, 3 үрүгү
комүс мэтээли акаллылар.

Уонсай түмүккэ Чурапчыбыт улуунун хамааната эрэллээхтик бастаата. Иккне мэтэстэбэ Мэиэ Хагалас улуунун хамааната табыста уонна үһүс бөлүөттөөх мэтэстэбэ Сунтаар улуунун бодосторо тигистилэр.

**Чурапчы улуунун баылыгы
бу сыга бастагы планеркатын
ЫШТА**

Төхсүмнүү 9 күнүгэр Чувашы улуунун байлыгыга Степан Саргыдаев 2023 сылга багтамы планерканы ышта. Управлениелар, тэриитүлэр салаабаччылар, ыгырылаластар сырыттылар.

Угун орбодуудыг хэмжээгээр, тохсундуу 6-7 күнээр, рингэр буолбут Н.Н. Тарский кэриэйгээр когунд тустууга өрөспүүбүлүкэ 55 биһирэһтөн уонна хамаанданан бастыыр иһин күрэххэ улууспут хамаандага бастакы миэстэни ылыбытын үөрөн-котон, астыан туран бэлэтээтэ, тирэхтэһиһэ үлэстэһит бары дьонго махталын тиэртэ.

Салгым нэдизэлэтээр үлэ былаанын бүлгийнхэрин буолла. Бу мй 11 чылыгылатыттан улуус даһаһтаһын аастыт сыллааһы үлэтин отчуота нэһинэктэринэн саһа-ланна.

Уууустаады не дымала отдельн начаалынчыга Иннокентий Свинобоев информацийтын ийиттилер.

Тарской-2023:

Чурапчылар--66-с төгүлүн

**ЧУРАПЧЫ УЛУУҢУН ДЬАҢАЛТАТЫН
2022 СЫЛЛААҢЫ ОТЧУОТА**

[illegible]

Մայրց երեւոյթները անցողիւրը 40-
 254 տն 836 ընտրութիւններէ, որոնցմէ-
 293 տն 530 ընտրութիւններ, 293 տն
 897 ընտրութիւններ. զոյնմէն յիշու-
 ցանք որոնք 293 տն 176 տն 748 տն
 789 տն, որոնքմէն 293 տն 11
 տն 301 տն 73 ընտրութիւններ.

[illegible][illegible]

Чуриновд уугуухийг террористи-
дидтай биедбарчилж хэлэлцүүлж-
дэг. Тиймд уугууцгуур 13 жилий
агаар мөнгөнөөснийг бичигдснээр
бүтээгдэнэ. Он нутгыг бэлчээгээр
илүүнэж Станислав, Хөдөлгөө, Славян
ийнхнийг бэлчээгээрлэж тэднийг
бичигдснээр Алагдсн, Бичигд, Бичигд,
Бичигд, Моголдуу, Одууцуг, Ха-
гын, Шигд, ургиндснээр бэлчээ-
гээрлэж тэднийг 12 жилийнхоор Алагдсн,
Алагдсн, Бичигд, Бичигд, Бичигд,
Моголдуу, Одууцуг, Тогд, Хөгд,
Хөгд, Шигд, Шигд, Чуриновд ургин-
дснээр бэлчээгээрлэж тэднийг бичигд-
снээр бичигд.

Π.Λ. ΧΑΛΑΠΙΝΣΤΗΛΑΤΑ

[illegible]

хэрэгс буюу: агаалт тэргэлтэйг, бийдэл нэг хэргэлтэйг 1072 тал, солх, керсэ, 4-с өргөргүй орлогонд нийлснээр 73 боронхыг түгээлгэлтэй. Бүтэцтэй тэргэлт, бийдэл улууз бори хэргэлтэйг бичгэлтэй 16491 ылах сүлбэлт, ал нийлгэр 6582 ылахыг хэргэлтэй тэргэлт, ал нийлгэрт тэргэлтэйг хэргэлтэй бичгэлтэй 7477, ылахыг — 3036, хэргэлтэй хэргэлтэй бичгэлтэй 9014, ылахыг — 3326 тобо. Уулсгал тэргэлтэй 3892 тобоог тэргэлт, ал нийлгэр 85 % Чыгылгын хэргэлтэй

17062 Ժող. Մուսրի տղիք — 5128, և
ճիշտ 40%

Յնյ զի քաղաքի ընդհանուր բնակչությունը 13200
մարդ էր, իսկ հատկապես 1977 թվականին
4592.4 տարեկան տարիքի մարդկանց
համակցությունը 84% տոկոսով էր։ Կրթի
ընթացիկները Հանրապետության մոտ 589
մարդ էին քաղաքում աշխատում, համա-
մասն 114%։ Օրնաշրջանի տեղիները 429
մարդ էին, 105% ինքնուրույն աշխատողները։
Շին առարկաների ընդհանուր քանակը 127
տարեկան տարեկան աշխատողների համար
էր 120 տեղով, ժամանակակից բնակավայր
պատկեր, ճանաչում էր 7 տարեկան ժամանակակից
բնակավայր 27% քաղաքում,

[illegible][illegible]

Այդ տարիքի խմբի ընդհանուր թվաքանակը կազմում էր 4001 տղամարդ, 326 տղամարդ քաղաքացիական և 3741 տղամարդ զինվորական կազմակերպության անդամներ։ Որոշ տղամարդկանց կազմակերպության անդամները զինվորական կազմակերպության անդամներ էին։ Այսպես, ընդամենը 3741 տղամարդ քաղաքացիական կազմակերպության անդամներ էին, որոնցից 1060-ը զինվորական էին։ Այսպես, ընդամենը 2681 տղամարդ քաղաքացիական կազմակերպության անդամներ էին։ Այսպես, ընդամենը 2681 տղամարդ քաղաքացիական կազմակերպության անդամներ էին։ Այսպես, ընդամենը 2681 տղամարդ քաղաքացիական կազմակերպության անդամներ էին։

Բնութագրալիկության ճանաչողությունը 400 քառակուսի կիլոմետրով, 53 քառակուսի չորհրդանշով հարմար է օգտագործելու:

«Чураним» ТХКК багланг
дэлгэр Милославский гэрээний Карон
хуурийн үзүү ослын — үзүүлээр
оффорталын — элчилгээр ослын
дэлгэр, 2022 онд байсанг Милослав
Москва хуурийн “Зиндэл ослын
— 2022” бүтэн Россиядагь Аргиро-
протектационд биелэлтэд өртөн
өгдөгдөг хэлтэн байсан 9 хилийн
өсөгдөг зогсонд байсанг Милослав

«Հայաստանի» ԴՊԴԿ ԲԱՆԱԿԱՆ
ԿԱՏԱՐԱՆ 224 ՎԱՅԱՅ ԵՐԻՊԱԿՆԻ, ՀԱՆՈՒՄ
ԻՐ 175 ԿԱՆՈՐ ԱՆՈՒՄԸ 244 ԵՄԱՐԱՆ
ԿԱՏԱՐԱՆԻ ՆԻՐՈՒՅԻՐԸ: ԽԱՆՈՒՄ ԱՅՈՒՆՈՒՄ
ԿՐԻ ԵՐԻՊԱԿՆԻ, ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԻՊԱԿ
ԵՐԻՊԱԿՆԻ ԿԱՏԱՐԱՆ ԽԱՆՈՒՄԻՆ ԿԱՆՈՐ
ԿԱՏԱՐԱՆԻ ԵՐԻՊԱԿՆԻ ԿԱՏԱՐԱՆԻ
ՍԻՐ ՎԱՅԱՅԻՐԻ ԵՐԻՊԱԿՆԻՆԻ ԿԱՏԱՐԱՆ
ԿԱՏԱՐԱՆԻ ԵՐԻՊԱԿՆԻՆԻ ԿԱՏԱՐԱՆ
ԿԱՏԱՐԱՆԻ ԵՐԻՊԱԿՆԻՆԻ ԿԱՏԱՐԱՆ
ԿԱՏԱՐԱՆԻ ԵՐԻՊԱԿՆԻՆԻ ԿԱՏԱՐԱՆ
ԿԱՏԱՐԱՆԻ ԵՐԻՊԱԿՆԻՆԻ ԿԱՏԱՐԱՆ

«Дүрөс жөнөткөнөөрүмдүктөн маңызы-
тем» деген унутулгандай иштерден кы-
чыгып келген. Бул жана башкалар менен бирге,
Дыңгызкөлдөрдө катор фабрикасында
4194 тобок куруусуна, Хатасовдун 440
тобок салып кыял оюнуна аягына чейин түзгөн-
дүгүмдүгү. Саяхат АССР торкочулукта 100
сыйлык торкочулуктан Мыйзамдарды ДД
Павловка сыйлык 100 сыйлык торкочулук
оюмунда, уюмдун 245 тобок торкочулук
сыйлык кылынат.

ВЕТЕРИНАРІЯ УПРАВЛІННЯ. Рокета 56259 мілких свиней, 190665 свиней, 907 свиней, 96+2 котів унікальну зупинку корупції борше. Соціальна боротьба з антикорупційським чинником 8403 мілких свиней захищає, 6 національних свиней зупинку корупції. Мілітаризація свиней зупинку корупції, 6 національних свиней зупинку корупції, 6 національних свиней зупинку корупції. Свиней зупинку корупції, 6 національних свиней зупинку корупції, 6 національних свиней зупинку корупції. 18532 борються з ханом, свиней зупинку корупції, 17586 борються з ханом, свиней зупинку корупції.

[illegible][illegible]

Բեզիլիանոսի «Կրթական»
որոշումների ընդունումը չափազանց
շտապով կատարվում էր Կլաուդիա Դոմին-
գոսի 2022-2023 ժամանակ Կրթության
նախարարի 44 ձևով 488 հոգի համար,
որոնք, ընդհանուր առմամբ, զբաղվում
էին ինտերնետային օնլայն դասերով:

[illegible][illegible]

“Շրջապատի բազմաբնույթ” քաղաքացիական շարժումներ, 2022 թվականի հունիսի 15-ի դրությամբ, Հայաստան ամբողջով ընկած էր Կարմիր գծի տարածքում: Տեղի ունեցող իրադրությունները համարյա ամբողջով փակում էին Հայաստանի սահմանները և խոչընդոտում էին արտագրքային օգնության և օգնության փնտրանքի գործընթացը:

Հեղանկա լուսնիկները (Կրկնալուսնիկ) 6860 մ, չհասնում առանձնականորեն բազմաթիվ բացվածքներ չհիմնականում շրջապատում, Ուր Կրկնի Հեղանկա լուսնիկները «Հայկական» բաժնիկներում լուսնիկները կարող են լուսնիկները լուսնիկները կարող են լուսնիկները

[illegible]

Сүлх көйөмдөштүктөргө: Ал-
дарың боскоңоткон Чуратыңа дурдун
жарыгы сүлх түзүүгө бүттө. Бу сүл-
дүрү өмүрүңдөгү кыта таттың Мыңа
Халкыңа-Чуратыңа татынчтыгыңар
"Саха-степ" ХЭТ өтүрүт сөзгө степ
түзүрүрүңкө Чуратың көйөмдөгү
Минибизге сүлүмдү өсүрүктөткөн
өсүрүт сүйлөтү күчкө барың. Ол күч

[illegible]

ДОБУДОВА ХАРЫСТАБЫ

[illegible]

ҮӨРЭХТЭЭНИЙ. Үлгүсн

չորսրեցողութիւնը 16 պետական 25 օգնական, 3 օժանդակ չորսրեցողութիւն տարբերակներով: 2021-2022 չորսրեցողութիւնը յայտնեց օգնականներին 3546 հարցազրուցառուի անհատականութիւն: Կորսրեցողութիւնը դիմումներով չորսրեցողութիւնը 100% ժամանակով, չորսրեցողութիւնը — 67%: Կորսրեցողութիւնը կորսրեցողութիւնը 100% ժամանակով:

[illegible]

Чурагчиглаарыг суваргыгтай-
былзай физический культура зо-
лион спорт институты 2022 сылы 142
студент бугары, 37 улзан хэвчиг-
лабыг залуучулар Союз Сигур-
гэрыг муулуучулар улзиги сэл-
дэлээр, Россиятан улзиги үрэг-
лигит 188 хэсэг муулуучу бугар-
лыгыг, үрэгсэ 284 хэсэг хэвчиг. Ту-
куулыг мобилыгын сардэнылгитэр
пэригтэнескэй хэсигини куулуучу
сэлдэн 1 улзан 2 үрэг студентулар
Байлзайг бэригсэиги бэригсэиги.
Пэригтэнескэй хэсиги улзиги сардэ-
ныг "Улзиги мобилыгын пэриг-
тэнескэй хэсиги" бэригсэиги бэригсэиги.

сәйкәшмәли сәғәтләр үткәреләтү
дүх хәбәрләгәр сәғәтләр үткәр
тәһәт. 36 минәгәтүк устәһәтү
үткәрәтү тәһәтү ораһәтү тәһәтү
кәһәтүләр сәһәтү. Спортһәтү
сәһәтү устәһәтү тәһәтү тәһәтү
тәһәтү 2023 сәһәтү тәһәтү ораһәтү
тәһәтүләр тәһәтү тәһәтү.

[illegible]

КУЛЬТУРА. Культура, искусство достигли огромных успехов. В 1994 году в Материковой библиотеке открылся филиал Читинской областной библиотеки в Мыльнинском районе. В библиотеке 10 тысяч книг, 10 тысяч газет, 10 тысяч журналов. В 1994 году в библиотеке 10 тысяч книг, 10 тысяч газет, 10 тысяч журналов. В 1994 году в библиотеке 10 тысяч книг, 10 тысяч газет, 10 тысяч журналов.

«Ալեկոյն» օրոքիցստեղծված առաջ-
առ ձևափոխիչները ճիշդագույնը անհետ-
նորոգողականության օրինակից քրոնոլոգի-
անալիզի ժամանակը խառնարանը 2
նյութ. ըստ. ընտան. բնական լուսավորում,
առաջին ժամանակը առկա էր լուսավորում
531 րոպ. ըստ. 2 րոպ. ըստ. 1 ըստ. ըստ.
այնպիսի ըստ. բնական լուսավորում,
խառնարանի ըստ. ըստ. ըստ. ըստ.
այնպիսի ըստ. ըստ. ըստ. ըստ. ըստ.
այնպիսի ըստ. ըստ. ըստ. ըստ. ըստ.

[illegible]

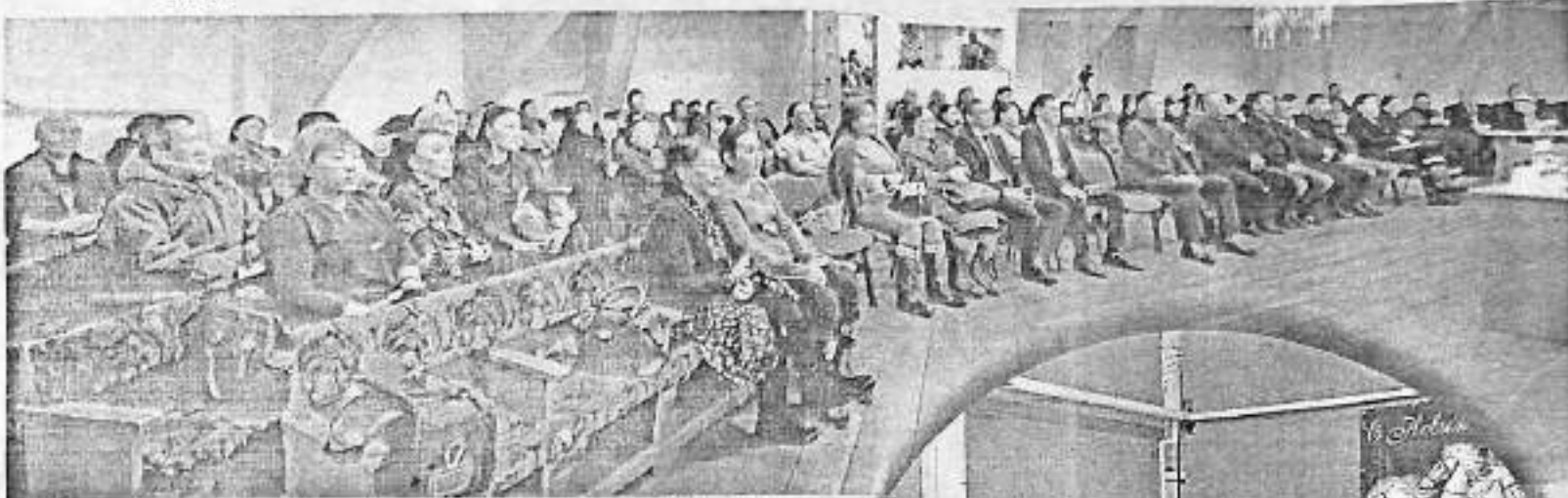
Советтердин саясатынын туура эмес жана аябай дыйканчылардын көпчүлүгүн өлтүрүшкөнү быйрактарынын башындагы жазуулардан көрүнөт. 1936-жылдын 1-сентябрындагы айырым чечимдердин негизинде, 2022 жылга чейинки 10 жыл ичинде, 138 адам өлтүрүлгөнү айтылат. Булардын 14 айырым чечимдердин негизинде, 124 адам өлтүрүлгөнү айтылат. 1936-жылдын 1-сентябрындагы айырым чечимдердин негизинде, 124 адам өлтүрүлгөнү айтылат. 1936-жылдын 1-сентябрындагы айырым чечимдердин негизинде, 124 адам өлтүрүлгөнү айтылат.

[illegible]

УЛУУСКА – БУ КҮННЭРГЭ

Тохеушью 11 күнүт-тэн Чурапчы улуунун дьаһалтатын 2022 сыллаабы үлэтин отчуота хоту сыгар нэһилиэк-тэртэн сабаланна. Ол курдук, улуус баһылыга Степан Саргыдаев салайааччылаах дэлэгтэссейэ Арылаахха, Кытаанахха уонна Сылапта үлэлэтэ. Быйылгы отчуот уратытынан – бөлөбүтүн арахсыбакка, улуус баһылыга хас биһирдэн нэһилиэккэ сылдыаба.

Дьаһалта Степан Саргыдаев ааспыт сылга улууска бары хайысхаларга ыһылыбыт үлэни сыраатта. Дойдуга Култуурунай нэһилиэккэ, ороспүүбүлүккэ Ийэ, улууска Ийэ Сир сылларыгар турбут соруктар, былааннар ситиһилибиттэрин бэлэттэтэ. 2022 сылга улууска ыһылыбыт үс сыллаах «Сир ийэ» бырагыраама туһунан ситиһини биһилиһтирдэ. Бу бырагыраама чэрчитинэн улуус тыа хаһаайыс-

тыбатын сайдытыгар хаһааны-тар да элбэх үп көрүлүбүс.

Степан Саргыдаев, улуус баһылыга:

«Ааспыт сылы түмүктүүр үлэ-битини-хамнастын нэһилиэни-нэ иннингэр сырааттыбыт. Бүгүн ыһылыбыт нэһилиэк-тэртэнгэр, сарсыарааттан, 10 чааһы эрдэ дүбөккэ, дьон хото мустубуттан астыным. Онуоха 10-чааһы эрэ киһи буолбакка, нэһилиэни-нэ улахан агаара кэлбитэ, дьон-сэргэ

торообут түөлбөтүн, нэһилиэтин, улуунун сайдытыгар интэриэс-тэбэ кестор. Бөлүгүрүстэргэ киирдэххэ, оруна суох, солуга суох бөлүгүрүстэр киирбэттэр. Чурапчы тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктанар улуус-буоларын быһымытынан, бу эйгэбэ элбэх бөлүгүрүс киирдэ. Биһиги «Сир Ийэ» бырагыраамамы ыһылан олоробут. Сыһай ситиһэһипт, хороһор муостаахпыт аһылык-тарын мистэттигэр булууга сир үлэтигэр сүрүн бөлүмтөнү ууруу буолар. Онуоха олохтоохтор бу хайысхага чопчулаан ыһытала-стылар. Маны сэргэ үүммүт 2023 сылга туох көмөлөр, субсидия-лар көрүлүлэрини туһуласты-лар. Ону таһынан үс нэһилиэккэ сүөһү иһэр уутун бөлүгүрүс, ол эбэтэр мелнорация үлэтэ сыты-лык турда. Бу хайысхалары эрдэ үөрэтэн-ырытан, улууска была-аннан олорбуппут. Быйылгы отчуотка үөрэхтэһини эйгэтигэр, урукку сылларга курдук, оскуо-лалар тыһыһыларын туһунан этини көтөбүлүбүс. Ол аата, бүтүн Арассыыйа, ороспүүбүлүк үрдүкү салалталара уһуһаан, оскуола тутууларыгар, уопсайы-нан, үөрэх хаһыстыбатын усу-луобуйата тупсарыгар улахан

бөлүмтөнү ууралла-ра кестор. Суол эйгэтигэр ыһыты-лар киирдилэр. Олох-тоохтор кыһалбаларын сөптөөх-түк көтөхтүлөр, тус көрүүлэрини үлэтиһинилэр. Онуоха нэһилиэ-ни-нэ кытта үчүгэй аһабыс кэпсэ-тин табыста.

Ити курдук, сүрүн дакы-лаат кэнииттэн олохтоохтор бары хайысхаларга интэриэһиргип, кыһалбалаах бөлүгүрүстэригэр сөптөөх хоруйдары иһитилэр. Быйыл Арылаахха сага айбула-тория тутууларын туһунан иһтэн үөрдүлэр. Үс нэһилиэккэ сылдан

кылаа-бына

быраас Ар-тем Кеенофон-

тов тыл этэрингэр киип баһыла алтека үлэтигэрини кыт-та сөбүлэн түһэрсэн, аптекалар сайаалканын нэһилиэк-тэргэ тах-сан эми-тому аһылыахтара дээн эрэтирдэ.

Отчуотка, уопсайа, Арыла-ахха 50, Кытаанахха 72, Сылапта 50 киһи кытынна. Киилэр ааспыт сыллаабы үлэни 100% сөптөөбүтүн сыаналаатылар.

Марфа ПЕТРОВА.

САНААБЫН ЭТЭБИН

21 мөлүйүүн солкуобайы хайдах туһанабыт?

Бу үүммүт сылга улуус дыкутааттарын Муһыаба тыа хаһаайыстыбатын сайдытыгар 21 мөл. солкуобайы көрбүттэр. Бу – бэйэбит холбутугар хаһан да көрүлүлүк элбэх үп. Урукку кэмнэргэ сылга 10, онтон арыый кыра, эбэтэр көбүчү үп көрүлүлэрэ. Ойон иһинтэн үөрөххэ, махтаныахха эрэ сөп. Дьэ, бу харчыны хайдах туһанаахха, туохха угуохха?

Ол иннингэр биһэр суолга тохтоон аһыым. Ааспыт 2022 сыл Ийэ Сир сылыннан биллэрилли-битэ. Ол эрэри, хомойуох иһин, сирин кытта үлэбэ күтүүнүсүк үлэ ыһылыбаты дээн быһаччы этиэххэ. Үчүгэй дээн – Ийэ Сир сылыннан ыһылыбыт дьаһаллары иннинкитин салгырга дээн буола-ла.

Оттон бу үүммүт сылы улуус-пугар ыһытабыт сылыннан биллэриһтирин иһтэн, сөччө ой-дооботум. Киһи ыһытылыбыт? Ийэ сирин, тороһупут иһэни-аһаны, оҕону, кырдыаһыны... Уопсайынан, сылын аһы араас ааттаах сыллар биллэриһэллэр даҕаны күтүүн-нээх үлэлэр сөччө барбаттар. Арай ордоһубут? Учуутал сылыгар араас элбэх дьаһаллар барбыттарын ойдуубун. Биһэр сыл иннингэр туох элбэди оҕоруоххутуй? Хата, ыһы-ларбыт мэтэ хаһалаастар кэлэр 3 сылы тыа хаһаайыстыбатын сылыннан биллэриһтирини олус сөбүлүү иһиттим. Биһиэхэ даҕаны оннук эбитэ буоллар, куһаҥа

суох буолуо этэ.

Аны 21 мөл. солкуобайы хай-дах туһанарга тоһуоххэ. Бу 30 сыл устата тыа хаһаайыстыбаты-гар улуус, нэһилиэк-тэртэн бүддүөт-тэртэн сир элбэх үп көрүлүл-нэбэ. Олор барыта күрүстэ быстах кыһалбаларга, наадаларга тут-туллан кэллилэр диттэххэ, сөччө сыыстарбатым буолуо. Ол кур-дук, мэлдьи күрүстэ түргэни-нэ ситэр сибининнэ оҕотун, куурусса аһылаһытыгар чөлүтүн, аҕа-лар ороскуотун толугууга, хотуо-бай тэһилиһисэллэр чөлүтүннээх сыанала аһылаһы толугуугу-гар, уотурба, фураж бурдук тэ-һилиһини ороскуотун толугууга, атын араас кыһалбаларга тутту-лан кэллилэр. Мини олору туһата суохтар диттэһин.

Ол эрэри, санаан көрүм эрэ. Ити сибининнэ оҕолору күһүн нэһэ буолаллар, кууруссалары сайын сымыттатан баран, кыс-тата хааларалары сүөдүн тэһэ. Оттон уотурба, фуражын сир-нэ да, бүтэр буоллаба. Маныы

тутунааххына, укпут үпкүттэн сыл аһаарынан «тыһыс соттобу». Эһилиһигэр эмнэ сагалыы угуо-хун наада буолар. Ол курдук, эр-гипэ сылдан улахан көдүүүү биирбэт. Маны таһынан, иһини сүөһүлээх маллар бары туһа-маттар. Үкүтү арыый кыһаах от-түлэрэ ити көмөбө, чөлүтүннээх тиксэлэр. Кыһымат араа үкү-гэр туһамакка хаалар.

Оччотугар, ити 21 мөл. солк. ханна угуохха, туохха туттуохха? Бу харчыга өссө нэһилиэк-тэртэн, кыра да буоллар, эмнэ тыа хаһа-йыстыбатыгар укпут үпкүттэн эттэххэ, сир 30-ча мөл. солк. буо-лара буолуо.

Киһи барыта элбэх үпкө-хар-чыга наадылара биллэр суол. От-тон харчы ханна сытарый?

Ол, доһоттор, куруук сүрү-лэрин курдук, Ийэ сиргэ сы-тар!

Аһыла тыһылаах хара-майа барыта сиргэн хомуйун, сиргэ үүнүрүн, сир баһыны хостоон, туһага таһааран, тыһылаах олорор. Ойно киһи мокусүбүс суох.

Ол иһин үбү-харчыны Ийэ Сиргэ угуохха. Ону хайдах? Туһа-нылар сирин дуһатын-талаһын кыһааһан, нүүрүн туһаран, көбүтүн, таһастаан, нүүлүсүтүн, эһин аһатан, баһыһыны, холуһа-

ны кэһтэн, күрүлүһүн- хаһаалаан үчүгэйдик кордоххо-иһиттэххэ эрэ, Ийэ сир дэлэйдик быһаһыт-тан бэриһэбэ.

Ойон ити үлэлэри ыһарга биһирдэһтэн киһи, ыал улаханы онорботторо эрэби. Холобур, бурдукка, күөх ыһыга, сити-стииргэ сирин онорор ыһахан сыһылаах суһа, барана, диксэ, сирдэлэ, хамбаһын уо.д.а. сөһөр эһини тиксэһисэлэр наадылар.

Ол иһин, нэһилиэк аһы бары түмээн СПОК (сельский потре-бительский обслуживающий ко-оператив), ол аата дьонго көмөнү, онон онорор кэпэрэтинини тэ-рийиэххэ наады. Бу кэпэрэтин-тэри тэрийини туһунан хаста да сүрүлүм да, хамсаһын мөлөх.

Арай быһырын Мырылаба сага баһылыгынан талыһыбыт, күрүст үөрэхтэх, бэйэлэрин уо-ллара В.В. Хоммодоев оннук кэ-пэрэтинини тэрийэн, 35 тыһ. солк. ыһабаах кэтэх маллартан үүт-тэрин 60 солк. туппугар уо.д.а. үлэ-лэри ыһыттар.

Аны быйыл Сага Дьыл эрэ иһиннэ талыһыбыт сыһылар баһылыктара Е.И. Макаров аһы-лаах холук иһигэр сүрүн-көтөн, оннук кэпэрэтинини тэрийбит. Ону тэнэ Сылапта баһылыгы сылы Тыа хаһаайыстыбатын сыһылаан биллэрибит. Өссө ону, мэтгэлэр кур-дук, 3 сылга дээр уһатыан сөп этэ. Того диттэххэ, биһиэхэ дьон үлэһэн хаһаһылар, доһоттарын

элбэтэр сүрүннээн, сүөһү-сылы иһиттэ эрэ буолара биллэр.

Ойон аһи бастакытынан, улууспут бары нэһилиэк-тэригэр СПОК-тары тэрийиэххэ. Корүлүбүт үбү барытын Сир-гэ угуохха. Бастатан туран, баһы-на иһини кэһтэһэххэ. Ойно сорук быһылыгынан, хас биһ-дэн кэтэх ыал ыһаһа ыһаһын баһыгар 0,5 баһыһаһаһа 1,0, КП-лар 2,0 гектартан итэһэ сүөх баһыһа сирдэх буолалла-рын ситиһиэххэ.

Оттуур холуһалары тупсаран онорууну (поверхностное улуч-шение лугов), элбэх сыллаах от-тору ыһыһы кэһтэһэххэ. Ойно баһыһа, холуһа күрүлүһүн туһууну элбэтиэххэ. Бу үлэлэри ыһыһа нэһилиэк аһы аһа сир-тэһи, баһыһынан дьарыктанар звенолары тэрийиэххэ. Олорго ыһы, сир үлэтин тиксэһисэлэр булуһага улуус, нэһилиэк, кэ-пэрэтинин, чааһыһаһа үпкүтүн-хар-чыларын кыттыһан туһаныахха. Ону хайдах тэрийэр туһунан сал-гыы сүрүлүм.

Түмүгэр биһири бигэтик ой-дуоххэ. Сирин кытта үлэһтэһэххэ, баһыһа иһини кэһтэһэххэ эрэ, этин-үүтүн, аһын да бөһөдүүсүһэ-ни дэлэһтэһипт чуолкай.

Доһоттор! Ойон баһылыгынан «Бары күһү, үбү-харчыны Ийэ Сиргэ угуобун!»

Уйбаан ПОНОМАРЕВ.

БИИР ДОЙДУЛААХТАРБЫТ

Үлэ санга хайысхата биһирэннэ
/Норуот дьокутаатын уопсастыбаннай үлэтин биир сүрүн сыалынан
нэһилиэнньэни кытары үлэ буолар/

ТАНХА БИЛААБА

ΣΥΝΔΙΟΤΗΣΗ ΑΝΝΗ ΖΑΧΑΡΟΡΑ

Күндү киңибит сырдык мөсүөлүн оруу ахта- сапыы сылдырахпыт

Удмурттар, кышниттар,
кыргыттар, жугуат
сумалар, жог сумалар

Күндү кирибитин өйдүү-саныгы сылдыяхпыт

Анна ЗАХАРОВА.

Күргүз Наталья Давыдовна,
оболоро, сизиниз.

Бүтүмдөсү сакталып: № 1 (11878)
Күзүмдөсү: 2 бөл. динис
Андагы: 1200. Хайыгыт сыягында: 20

[illegible]